

Uṭup wi Pawulu apiitun banfiyaarun banfētun du utaaak wi Rom

Uṭup ujuni

Pawulu ampiitun kakaarta ki awo nayuday. Abuknaana Firi, du untanka wi bajaan badu Tartut. Kē asē kuṣnaana du ubeeka wi Yerutalem, dul di di ajuknun. Pawulu abi me udolade wi bayuday bnuura. Abi wo űnaan anhanun maakan baűnaan bateek banfiyaarun Krittū. Kē Yetu Krittū aṣē bi pēn awinana ṭi kadunul adu'a awo namaar ṭi kadun ki banwoon baanwo bayuday. Aṭup Uṭup Ulil Unuura du dko bti di pṣih pi Rom. Wi Pawulu apiitun uṭup wi awo du ubeeka wi Korint du nṣubal nṭēnk iñeen kañeen na paaj na ulon (57) wi Krittū abukiin kaya nṣubal iñeen kañeen na bakren (58). Abi ṅal pya Yerutalem akak aṅal kaya pṣih pi Rom. Apiit kakaarta ki baűnaan banfētun du Rom kaṭup baka kē aṅal kaya du baka kajukan baka Uṭup wi Naṣibaṭi katēṅtēnaan baka.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Pawulu aṭup Uṭup Ulil Unuura (1.1-17)
2. Baűnaan bajēn bti bajubanun (1.18-3.20)
3. Hum di di Naṣibaṭi ajakun aji baűnaan bajēn bawo batool ṭi kēṣ ki nul (3.21-4.25)
4. Baűnaan biki Naṣibaṭi balun kaka ubida uhalu (5.1-8.39)
5. Naṣibaṭi awutan Iṭrayel kē uṣē wo uunwo wi mnṭo (9.1-11.36)
6. Ubida uhalu unwoon na unal (12.1-15.13)

7. Uko wi Pawulu ajakuŋ aji ado na pwul mboş (15.14–16.27)

¹ Nji Pawulu nalempar Yetu *Krittu dpiitun. Naşibaŋi adu'en pwo *nanjañan, adatën aŋu'en pŋup *Uŋup Ulil Unuura wi nul

² Uŋup mënŋ, Naşibaŋi aŋëpna undiimaan ŋi *baŋuparul ahonŋ wa ŋi Ulibra wi nul.

³ Uŋup mënŋ uŋiiniyaan uko wi Abukul, ampënnunŋ ŋi kabuka ki *Dayiŋ naşih.

⁴ Kë *Uhaaş Uyimanaan wi Naşibaŋi uşë diiman na mnhina mnweek kë awo Abuk Naşibaŋi, wi anaŋiŋ ŋi pkeŋ. Ul awo Yetu Krittu Ajugun.

⁵ ŋi ul i i Naşibaŋi aŋëpnunŋ awulën bnuura ado kë nwo nanjañan. Hënk, katim ki nul kameeŋana, nhilna ndo bañaanŋ biki ŋtaak bti bafiyaara bakuŋ bado katiinka.

⁶ An kak nawo ŋi bakanŋ mënŋan, an biki Naşibaŋi aduunŋ pa nawo biki Yetu Krittu.

⁷ An bti nanwoonŋ du Rom, biki Naşibaŋi aŋaluŋ abot adu'an nawo bañaanŋ biki nul, dñehan Naşibaŋi Aşin nja na Ajugun Yetu Krittu bawulan bnuura babot bajoobŋenan ŋhaaş.

Pŋal pya pwin bañaanŋ biki Rom

⁸ Dŋal duna kaŋëpna ŋi Yetu Krittu kabeeb Naşibaŋi i njaanŋ kadëman ŋi uko wi nan bti ŋiki bañaanŋ biki umundu bti batiink kë nafiyaar Krittu.

⁹ Naşibaŋi i njaanŋ kadëman na uhaaş wi naan bti wi njaanŋ kaŋup *Uŋup Ulil Unuura unjaanŋ uŋiiniyaan Abukul ame kë dŋup manjoonan wi njakuŋ aji dji kaşalan wal undoli

¹⁰ wi njaanŋ kañehan Naşibaŋi. Dji kañehana woli uwo uko wi aŋaluŋ, adolën nhilan mbi du an.

11 Dɗal maakan pwinan, kahilna kafaas̄er na an uko wi Uhaas̄ wi Naşibaŋi uŋennuŋ pa utenŋŋenan.

12 Dɗal kawo ŋi ptoofan, pfiyaar pi nan, na pfiyaar pi naan patenŋŋen nja bti.

13 Bayiŋ naan, dɗal name kē djon ŋal pbi du an, kē Naşibaŋi aşē wo aandinanaan te hēnkunŋ. Dɗal kalemp ŋi ptoofan kawin ulemp mēntŋ uwul uko unuura, jibi udoonŋ abi wo du ŋtaak ŋlonŋ.

14 Dwo i pya du baŋaanaŋ biki ŋbeeka na du biki ŋteeh, du banjukunŋ na du banwoonŋ baanjuki.

15 Uko mēntŋ ukaanaŋ kē nŋal pŋupan an kak nanfētuŋ du Rom *Uŋup Ulil Unuura.

16 Mēnji kakowa pŋup *Uŋup Ulil Unuura : uwo na manjoonan mnhina mi Naşibaŋi pa mbuur mi baŋaanaŋ bti banfiyaaruŋ, kajunna duna du bayu-day te du banwoonŋ baanwo bayuday.

17 Uŋup ulil unuura mēntŋ uyuuj nja jibi Naşibaŋi ajaanaŋ ado nja ŋwo baŋool ŋi kēşul. ŋi pfiyaar ŋaŋ di di pwo naŋool pawoonuŋ. Ulibra wi Naşibaŋi uji : “ŋi pfiyaar pi pi ŋaanaŋ naŋool ajaanaŋ akaana ubida.”✧

Baŋaanaŋ bti bajubanuŋ

18 Naşibaŋi aji diimanaan du baŋi udeeb wi nul ŋi baŋaanaŋ bti ŋiki baanaŋi badēmana abot aji bado iko inwoonŋ iinwo itool kamenna manjoonan.

19 Kē uko wi ŋaanaŋ ahiluŋ pme ŋi Naşibaŋi uşē wo ujintŋ piş pa baŋaanaŋ bti : Naşibaŋi ŋi uleeful adiiiman wa baka.

20 Nin ŋaanaŋ aambaanaŋ kawina Naşibaŋi, kē du wal wi apaşunuŋ umundu te hēnkunŋ, woli baŋaanaŋ baten iko yi apaşunŋ, bawin mndēm mi nul manwoonŋ maankba kabot kame kē awoonŋ Naşibaŋi na

✧ 1:17 Habakuk 2.4.

manjoonan. Bañaan bajen baanhilan kafan tiki baankdeman Naşibaţi abot ado iko inwoon iinwo itool.

21 Bame Naşibaţi bnuura aşe wo baanji bademana ji Naşibaţi abot awo baanji babeeba jibi bawoon i kado kabeeba. Babaa tşp tşp awo na nşal nşen kş nşal ni baka ndah naya du bdem.

22 Başal aji batiti aşe wo bayila :

23 bapok mndem mi Naşibaţi anwoon aankket akak ti pdeman itu yi naan najen ankketun, yi nkat, yi nntaam na yi nko ni uteeh.

24 Uko ment ukaan ke Naşibaţi awut baka ke bawo ti iko itop jibi nhaaş ni baka njanalun ya, ke baktopan nleef ni baka.

25 Bajej manjoonan mi Naşibaţi atş na nşilan, apok pdeman napaş iko i bawoon i pdeman te mnto, awo ti pdeman uko umpaşaniin. Uwo han.

26 Uko ment ukaan ke Naşibaţi awut baka ti iko injaan ipoşan naan: bahar baka baankak aji bapiinş na biinş awo ti ppiinş na baat batent baka.

27 Ke biinş bakak aduk ppiinş na baat ayenar biinş batent baka, baji bado iko ikowandënaan na biinş batent baka, henk bayeenk bukal ti nleef ni baka kakob kantaanun na pneem pi baneemun.

28 Başal aji baanwo i kame Naşibaţi, ukaan ke awut baka ti nşal ni baka ndah, ke henk, bakdo iko yi bawoon baanwo i kado.

29 Batum na iko bti inwoon iinwo itool, buşan, pnëebar iko, na mnot. Batum na bkujar, bfinar, pnjom, kaguuru, babi duka duka ti iko iwuşaan. Baji batapar bañaan btup na nşilan,

³⁰ abot akuutar, awo başoorad Naşibaţi, bakarad, bapiitar, bahomp. Baji babi tu tu nħaaş ti pla iko iwuţaan ihalu, baanji baţiink bajug baka.

³¹ Baantiti, baanji bado uko wi bajakuŋ aji bado, bajen nħaaş abot awo baanji bańaga batent baka.

³² Bame bnuura pwayeş pi Naşibaţi ti iko ment; banjaan bado han bataan na pkeţ. Ke başe duki'aara duka ti iko ment, badoo beeh beeh aji bamagan banjaan bado iko ment.

2

Pwayeş ptool pi Naşibaţi

¹ Iwi, nħaan i iwohan, iinfaŋi woli iji kşal ke bańaan balon baduknaanaa. Na manjoonan woli iji baduknaanaa aşe do ji baka, iji kdiiman iwi ti uleefu ke iduknaanaa.

² Ke nşe me ke woli Naşibaţi awayeş bańaan banjaan bado iko yan, awayeş na manjoonan.

³ Işal aji iwi inkjakuŋ ke balon baduknaanaa aşe do iko yi bakdolun ilun kabuur kakob ki Naşibaţi i?

⁴ Keme ibeeh bnuura bweek bi Naşibaţi, kamiir ki nul, pjoob bkow pi nul? Iimme me ke bnuura ment bawo kadolu iwut pjuban ibot itelеш mnwo mi nu i?

⁵ Ke işe wo iinji kşal kate, iindi pwut pjuban ukaan ke iji kla kakob kaweeb wal wi Naşibaţi akdiimanun udeeb uweek wi nul na pwayeş ptool pi nul.

⁶ Alun kawayeş andoli ti uko wi adolun.

⁷ Bańaan bantamanun ti pdo bnuura, banklaan pdem na mndem na iko inwoon iinktoka yi Naşibaţi ajaan awul, awul baka ubida wi mnşo.

⁸ Kë bañaan bampokulun ado uko unlilun baka tañ, bampokun ptaş manjoonan abot aţaş iko inwoon iinwo itool, alun kadiiman baka udeeb uweek wi nul.

⁹ Kë pwuţan na phaajala nşaş kob bañaan bti bankdolun buţaan, bayuday, na banwoon baanwo bayuday kak.

¹⁰ Kë Naşibaţi aşe lun kawul bankdolun bnuura pdem na mndem, kajoobten baka nhaaş, bayuday na banwoon baanwo bayuday kak.

¹¹ Na manjoonan, Naşibaţi aanji paşşer.

¹² Bañaan banjaan bajuban balun kaya bti infernu, badole wo baamme *bgah bi Moyit ; kë banşaan ajuban bti aşe me bgah bi Moyit, aţepna ti bgah ment kawayeş baka.

¹³ Na manjoonan, ment bañaan banjaan balin ti ptiink uko wi bgah bi Moyit bajakun bawoon baţool ti kadun ki Naşibaţi, banjaan bado uko wi bajakun baklun kawo baţool ti keş ki nul.

¹⁴ Na manjoonan, woli banwoon baanwo bayuday, banwoon baamme bgah bi Moyit, bado uko wi bgah bajakun bdidi baka, baji badiiman ke bawo na bgah ment ti nhaaş ni baka.

¹⁵ Baji badiiman henk ke uko wi bgah bi Moyit bajakun upiitana ti baka meet, nhaaş ni baka naji nşaup baka me uko wi badolun uwuti keme uwo unuura. Nşal ni baka kak naji nşaup baka uko me uwuti keme unuura.

¹⁶ Henk, uko ment ulun kapen wal wi Naşibaţi aktepnun ti Yetu Krittü jibi nşupun ti *Uţup Ulil Unuura, kawayeş bañaan bti ti iko yi ameerun baka.

Bayuday na Bgah bi Moyit

17 Kë iwi, injakuṅ aji iwo nayuday, anahna *bgah bi Moyit, ahompna Naşibaṭi,

18 iji ime uko wi aṅaluṅ, apaṭeş bnuura na buṭaan ṭiki bgah bi Moyit bayuuju wa.

19 Ifiyaar kë iwoonṅ kado kaṭoṅ nakuul abot awo unkaniya pa bañaanṅ banwoonṅ ṭi bdēm.

20 Işal aji ime apel bandukiinṅ, iwo kajukan baka, ṭiki işal kë ṭi bgah ime iko bti, ime manjoonan.

21 Kë wi işaanṅ ajukan bandukiinṅ, we ukaanṅ kë iinkjukan uleefu ba? Iji kji na bukundi bawut kakiiṅ aşë ji kkiiṅ!

22 Iji kneenan pjuban pi piinṅ aşë ji kjuban pjuban pi piinṅ! Ipok bado kadēman itu aşë ji kya du dko di iwoonṅ kajej da bṭijar!

23 Iji knahna bgah aşë ji kwalan Naşibaṭi wal ijaanṅ kwo iinji kṭaş ba!

24 Na manjoonan Ulibra wi Naşibaṭi uji : “*Naji nado banwoonṅ baanwo bayuday bakar katim ki Naşibaṭi.*”[☆]

25 Woli ido uko wi *bgah bi Moyit bajakuṅ, pwala katēmp pi nu paka udooni. Kë woli iinkdo uko wi bgah bajakuṅ, iwo ṭi kēş ki Naşibaṭi ji anwoonṅ aanwala katēmp anwoonṅ aanwo nayuday*.

26 Kë woli banwoonṅ baanwala katēmp baṭaş uko wi bgah bajakuṅ, bawo ji banwaliinṅ katēmp ṭi kēş ki Naşibaṭi.

27 Anwoonṅ aanya katēmp aşë do uko wi bgah bajakuṅ aluṅ kadiiman kë iduknaanaa, iwi inwoonṅ iinji kṭaş bgah mēntṅ wi badoonṅ apiit ba awulu kë ibot awala katēmp.

☆ 2:24 Natenan ṭi Itayi 52.5.

* 2:25 Pwala katēmp pajaan padi-

iman kë ṅaanṅ awo nayuday.

²⁸ Mënt p wala katëmp pakkaan ñaan awo nayuday na manjoonan, kë katëmp kaanwo uko unkwiniin ñi kaara.

²⁹ A-a, nayuday na manjoonan awo ñaan i uhaaş wi nul uwoon ñi Naşibaţi. Kë pwala katëmp na manjoonan paanwo pfal kantomntën jibi bapiitun ñi bgah pawo pţëlëş uhaaş pi Uhaaş wi Naşibaţi ujaan udo. Ñaan anwoon han aji yeenkna kabeeb du Naşibaţi, mënt ñi bañaan biki ajaan ayeenkna ka.

3

Pjuban pi bañaan bti

¹ Kë tun keeri di di nayuday apelnun bandukiin? Pwala katëmp paka udooni i?

² Pwo nayuday panuura maakan ; bukal biki Naşibaţi ahankanun iko yi aţupun.

³ Kë hënkun? Woli balon ñi baka baanfiyaara, uko mënt kado Naşibaţi awo aankdo uko wi ajakun i?

⁴ Nin, bañaan bti bawo i kame kë Naşibaţi aji do uko unjoonanun, kë ñaan najën andoli awo na nţilan. Hënk di di *Dayiţ aţiiniin na Naşibaţi aji : « *Imeetana pwo natool ñi iko yi iktupun kafan na woli blaţar bawoo.* ☆ »

⁵ Kë woli buţaan di ndolonun dayuuj bnuura kë Naşibaţi awo natool, we uwoon wi pţup ba? Woli Naşibaţi adiiman nja udeebul, aankpën ñi pwo natool i? Kë nşaan aţiini jibi ñaan najën ajaan aşal.

⁶ Name kë mënt hënk da! Woli aanwo natool, hum di akhilanun keeri kawayëş umundu?

☆ 3:4 Kañaaam 51.6.

7 Kë wi n̄tilan naan n̄kaañ kē manjoonan mi Naşibaţi manwinanaa abot adiiman mndēm mi nul, we ukaañ keeri kē nduknaanaa wi njubanuŋ?

8 Keeri we ukaañ kē n̄nhil kaji : « Nawulan n̄do buṭaan, bnuura başē babi? » Aa, bañaañ balon badiihēn aji nji djukanuŋ uko mēnt̄. Bakañ mēnt̄an baluŋ kakoba kakob ki bataañanaanuŋ.

Nin alon aanwo natool

9 Kē we wa keeri? Nja bayuday n̄pel bandukiin i? Nin! Na manjoonan, ddo bi diiman kē bañaañ bti, bayuday na banwoon̄ baanwo bayuday, bawo bti bañaañ banjaañ bajuban.

10 Upiitana ṭi Ulibra wi Naşibaţi aji :

« *Nin ñaañ natool aanwoo, nin alon.*

11 *Nin ñaañ alon aanwo na uşal,
nin ñaañ alon aankla Naşibaţi.*

12 *Bañaañ bti badek Naşibaţi kafet,
bagakandēr aneem.*

*Nin alon ṭi aanji do bnuura
aandoo wo wo aloolan.*

13 *Kaṭuṭ ki baka kawo ji btuur bi bahaabēşuŋ,
pndemēt pi baka paṭum na kaguuru,
bawo na bnunk bi upula ṭi iduuŋ.*

14 *Mntum mi baka mantum na bkarad na n̄ṭup
n̄jooṭ*

15 *batar ṭi pfiñ ñaañ.*

16 *Baji batok kabot kaduk pwuṭan dko di baṭēpañ.*

17 *Baamme jibi bakdoli kawoona ṭi btiinkar.*

18 *Bañoom Naşibaţi bnuura »*✧

19 Kë nşë me bnuura uko bti wi bgah* bajakuŋ, baɣup na banwoonj i kaɣaş ba, bañaan bti bahilna bayomp başë bayikrën kē baduknaana bti ɣi kadun ki Naşibaɣi.

20 Ukaan kē nin ñaan aanhil kawo natool ɣi kadun ki Naşibaɣi ɣi pɣaş bgah ɣañ: na manjoonan, bgah bado ɣañ ñaan ame kē aji juban.

Pkak natool ɣi kēş ki Naşibaɣi

21 Kē hēnkuŋ Naşibaɣi aşë diiman nja jibi akdolun nja ŋwo batool ɣi kadun ki nul, bē aankɣēpna ɣi *bgah bi Moyit ; ahonj nja uko wan undiimaan ɣi ŋlibra ŋi bgah na ŋi baɣuparul.

22 Naşibaɣi aji do bañaan bawo batool ɣi kadunul wi bafiyaaruŋ Yetu *Krittu. Aji do haŋ pa bañaan bti banfiyaaruŋ Krittu bawo baloolan ɣi kadunul.

23 Na manjoonan, bañaan bti bajubani, alow Naşibaɣi awaan mndēm mi nul.

24 Naşibaɣi awul bañaan bnuura wi akakanuŋ baka batool ɣi kadunul bē baanluki. Aɣēpna ɣi Yetu Krittu abuuran baka ɣi pekadu.

25-26 Ayil Yetu kē atul pñaakul ayeenkar nja kakob pa ipekadu yi nja. Hēnk, Naşibaɣi adiiman bañaan bti kē awo natool wi amiiruŋ, awo aankob bambiinj ajuban ɣfa. Akak adiiman bañaan bti pwayēş ptool pi nul hēnkuŋ wi awoonj natool abot ado kē banfiyaaruŋ Yetu bti bawo batool.

27 Nwo keeri kado kahomp hēnkuŋ i? Nin! we ukaan? ɣiki mēnt pɣaş bgah pakaan kē ŋbuuri, pfiyaar pi ŋfiyaaruŋ *Krittu pa.

* **3:19 Bgah :** Bgah ɣi baɣiiniyaan iko bti inwoonj ɣi kafah kajon ki Ulibra wi Naşibaɣi.

28 Hënk ηwin kë ñaaŋ aji wo na tool ti kadun ki Naşiba ti woli afiyaari, mënŋ ptaş bgah pakaan.

29 Kë nşë hepar, Naşiba awo Naşiba i bayuday tañ i? Aanwo kak Naşiba i banwoon baanwo bayuday i? Aa, awo kak Naşiba i banwoon baanwo bayuday.

30 Naşiba awoha aloolan, kë uko uloolan tañ uwoon wi pdo kawoona na tool ti kadunul. Bañaan baji bawo ba tool ti kadunul woli bafiyaari, bawole bayuday këme woli baanwo bayuday.

31 Kë hënkun, woli ηdiiman kë pfiyaar pawoonun, ηwo biki ka tilma *bgah bi Moyit i? Nin! Woli ηfiyaar na manjoonan, wi wi njaan ntaş bgah na manjoonan.

4

Pfiyaar pi Abraham afiyaarun

1 Kë hënkun, we wi ηkjakun keeri ti *Abraham i ηwoonun ti kabuka? We wi Naşiba ayuujulun ti pwo na tool pi nul?

2 Woli iko yi Abraham adolun ikaan lah kë awo na tool ti kës ki Naşiba, ahinan kahomp. Kë uşë wo uunwo haŋ.

3 Na manjoonan *Ulibra wi Naşiba upiit aji : « *Abraham aha ti Naşiba ukaan kë Naşiba aji awo na tool ti kadunul.* »

4 Ñaaŋ alemp, baluk bi ajaan ayeenk baanwo wo uŋen : alemp lemp ayeenkna baluk mënŋ.

5 Kë ñaaŋ aşë wo aanhinan kado Naşiba aji awo na tool ti uko ulon tañ. Naşiba aji dinan kë bañaan bambiin apoka bawo ba tool wal wi bafiyaarulun tañ.

6 *Dayiṭ kak aṭiiniyaanuṅ mnlilan mi ñaan i Naṣibaṭi ajakuṅ aji awo naṭool ṭi kadunul bē aanten iko yi adoluṅ, aji :

7 « *Banuurandēni biki Naṣibaṭi amiiruṅ pjuban pi baka, apēnan ipekadu yi baka.*

8 *Anuurandēni, ñaan i Naṣibaṭi awoon aanten pekadu di adoluṅ. »*✧

9 Kē pnuurandēn mēnt, pawo pa banwaliin katēmp kēme pawo kak pa banwoon baanwala ka? Jēm ṅbaa ji ji ṭi kē *Abraham ahaṭ Naṣibaṭi ukaan kē Naṣibaṭi aji awo naṭool ṭi kadunul.

10 Kē lum di di Naṣibaṭi ajakuṅ aji awo naṭool ṭi kadunul ba? Wi awaliin katēmp wa, kēme ji abi ado kawala katēmp? Ji abi ado kawala katēmp Naṣibaṭi aji awo naṭool.

11 Ayeenk pwala katēmp kē pawo uko ulon un-kyuujun kē Naṣibaṭi adobi dolaara do kē awo naṭool ṭi kadunul wi afiyaaruluṅ. Kē hēnk di akakuṅ aṣin bañaan bti banwoon baanya katēmp aṣe fiyaar Naṣibaṭi, Naṣibaṭi aji bawo baṭool ṭi kadunul.

12 Awo kak aṣin banwaliin katēmp, banwoon baanlin ṭi pwala katēmp ṭaṅ bakak aṭaṣ pfiyaar pi Abraham aṣin nja afiyaaruṅ ji abi ado kawala katēmp.

13 Naṣibaṭi ahon ṭfa *Abraham na pntaali pi nul aji baluṅ kayeenk umundu. Mēnt ṭṭaṣ *bgah pakaan kē Naṣibaṭi ahon, pfiyaar pi afiyaaruluṅ pakaan kē adinan aji awo naṭool ṭi kēṣ ki nul.

✧ 4:8 Kañaam 32.1-2.

14 Woli ptaş bgah tañ paktuun ñaan ayeenk iko inuura yi Naşibaţi ahonun, pfiyaar pawaan keeri udooni, kahoŋ ki Naşibaţi kakuş kawaan udooni.

15 Kë uşë wo uunwo haŋ, bgah baji bado Naşibaţi adeebaţër ñaan jibi awoon aantaş ba, kë bgah başale wo baanwoo, pjuban paankak aji pawo.

16 Hënk, ʒi pfiyaar di di ñaan ajaan ayeenkna kahoŋ ki Naşibaţi. Kahoŋ mënʒ kawo uʒen unkwon pa bampënnun ʒi *Abraham bti, mënʒ pa banktaşun *bgah tañ, uwo pa banfiyaarun bti jibi Abraham afiyaarun. Abraham awo aşin nja bti.

17 Naşibaţi aji na Abraham ʒi Ulibra wi nul : « *Ddolu iwo aşin kntaali ki ntaak ntu*✧. » Awo aşin nja ʒi kadun ki Naşibaţi i afiyaarun, Naşibaţi anjaan awul bankeʒun ubida, kado uko unwoon uunwoo, uwo.

18 Abraham ahaʒ wal wi mnhaʒ manwoon maankak awo, afiyaar aşë kak aşin kntaali ktum jibi Naşibaţi abiiŋ aʒupa aji : « *Jibi njah natumun, hënk di babuku bakluŋ katum*✧. »

19 Aya pka nşsubal iñeen-week aşë fiyaaraara fiyaar Naşibaţi bë aanwutan nin wi atenun uleeful undoon abi kaya ya pkeʒ akuş aten Faara aharul anwoon aankak ahil kabuk ;

20 amëban ʒi uko wi Naşibaţi ahonulun, aanwo na nşal nteb ; abaa ʒep ʒep afiyaara maakan, adëmana.

21 Afiyaar na manjoonan kë uko wi Naşibaţi ahonun bti, aka mnhina mi pdo wa.

22 Uko mënʒ ukaan kë *Naşibaţi aji awo natool ʒi kadunul*.

23 Kë woli *Ulibra wi Naşibaţi uji Naşibaţi aji awo natool, mënʒ pa ul aloolan a tañ ;

✧ 4:17 Ujuni 17.5. ✧ 4:18 Ujuni 15.5.

24 n̄tup m̄ent̄ n̄awo pa n̄ja kak, n̄nfiaaruñ k̄e Naşibaŋi anaŋanuñ Yetu ŋi pkeŋ ukaaŋ k̄e aji n̄wo baŋool ŋi keş ki nul.

25 Yetu m̄ent̄ awulaniin̄ pa ipekadu yi n̄ja, anaŋa ŋi pkeŋ n̄hilna n̄wo baŋool.

5

Mnjeeh na mnlilan

1 K̄e h̄enk keeri, wi pfiyaar pi n̄ja padoluñ k̄e n̄wo baŋool ŋi kadun ki Naşibaŋi, n̄ŋ̄epna ŋi Ajugun Yetu *Kritt̄u awo ŋi mnjeeh na Naşibaŋi.

2 N̄fiyaar Yetu Kritt̄u ukaaŋ k̄e Naşibaŋi awul n̄ja bnuura bi nul bi n̄m̄ebanuñ aliint̄. N̄lilan ŋiki n̄me k̄e n̄yeenk kafah ŋi mnd̄em mi Naşibaŋi.

3 N̄doo ji n̄lilan woli n̄wo ŋi unoor ŋiki n̄me k̄e unoor uji uŋij kamiir,

4 kamiir m̄ent̄ kaji kaŋij pm̄eban kaliint̄an ŋi unoor, k̄e pm̄eban m̄ent̄an paŋi paŋij mnhaŋ.

5 Mnhaŋ maanji manguur ñaaŋ nin. Naşibaŋi aŋ̄epna ŋi Uhaaş wi nul wi awuluñ n̄ja, aŋuman uŋalul ŋi n̄haaş n̄i n̄ja.

6 Na manjoonan, wi n̄woon̄ n̄endobi hinan pbuuran n̄leef n̄i n̄ja, wi wi *Kritt̄u akeŋaruñ n̄ja n̄mpokun̄ Naşibaŋi, ŋi wal wi Naşibaŋi adatuñ.

7 Utam maakan pkeŋar ñaaŋ, adole wo natool. K̄e ñaaŋ aŋ̄e hinan kat̄eñ pkeŋar ñaaŋ anwoon̄ nanuura na manjoonan.

8 Uko unkyuujun̄ k̄e Naşibaŋi aŋal n̄ja maakan uwoon̄ k̄e wi n̄humun̄ ŋi pekadu, Kritt̄u akeŋ pa n̄ja.

9 Kritt̄u atul p̄ñaak pi nul pa n̄ja ukaaŋ k̄e Naşibaŋi aji n̄wo baŋool ŋi keş ki nul, abaa do do hum kado kawo aankluñ kalowan n̄ja udeeb wi Naşibaŋi?

10 Woli wi n̄biin̄ awo başoorad Naşibaţi, akak ći plooman na nja wi Abukul akeţun̄ pa nja, hum di di akwoon̄ aankbuuran nja wi anaţiin̄ ći pkeţ.

11 Kē uşē wo uunlin̄ ći waŋ, Naşibaţi ado nja kē ŋlilani ćiki Ajugun̄ Yetu Kritt̄u ado nja kē ŋwo hēnkun̄ ći plooman na Naşibaţi.

Adam na Yetu Kritt̄u

12 Name kē pjuban pi ŋnaaŋ aloolan, *Adam, paţiŋ pekadu ći umundu, kē pekadu mēnt̄ daţiŋ pkeţ. Hēnkun̄ baŋnaaŋ bti bajubani, awo i kakeţ bukal bti.

13 Pjuban pawo ći umundu ji *bgah bi Moyit̄ babi bado kawo. Kē jibi bawoon̄ baando bi wo, Naşibaţi aanji mēban pjuban.

14 Kē du wal wi Adam te wal wi *Moyit̄, pkeţ papeli, padoo diiman mnhina mi pa ći banwoon̄ baanjuban ji Adam ampokun̄ pdo uko wi Naşibaţi ajakulun̄.

*Adam awo wo ji anwoon̄ i pbi, Yetu.

15 Kē pjuban pi Adam paşē wo paanhilan kanaamnt̄ēn na uţen wi Naşibaţi aţenuŋ. Na manjoonan pjuban pi ŋnaaŋ aloolan paţu kē baŋnaaŋ batum bakeţi ; kē bnuura bi Naşibaţi başē dēm apel uko mēnt̄. Uţen wi aţēpnun̄ ći ŋnaaŋ aloolan, Yetu *Kritt̄u aţen baŋnaaŋ udēm apel.

16 Pjuban pi Adam papaţ maakan na uţen wi Naşibaţi. Naşibaţi awayēş pekadu dlooman, kē pwayēş mēnt̄ paşē ćiŋ kakob. Kē uţen wi Naşibaţi uşē do kē amiir ipekadu itum.

17 Pjuban pi ŋnaaŋ aloolan pado kē mnhina mi pkeţ manwinanaa, na manjoonan ŋnaaŋ aloolan mēnt̄ un̄ akaaŋ. Kē ći Yetu Kritt̄u aloolan kak ŋşē yeenk apelan : baŋnaaŋ bti banyeenkun̄ bnuura

bweek maakan bi Naşibaţi ado baka k  bawo baťool. Kritt  ado baka k  bawat pkeť kakaana ubida wi mnťo.

¹⁸ H nk, pjuban pľoolan pi Adam pado k  bańaan bti baduknaanaa ; k  h nk kak di di udo utool uloolan wi Kritt  adoluń uťijun bańaan ubida, k  bawo baťool.

¹⁹ Ŧi ppok ptiink pi ńaan aloolan, bańaan baťum baneej Ŧi pekadu ; k  Ŧi ptiink Naşibaţi pi ńaan aloolan, bańaan baťum bakak baťool Ŧi kadun ki Naşibaţi.

²⁰ *Bgah babii, h nk k  pekadu daş  tuma tum, k  dko di pekadu datumuń, bnuura babi aťum apel.

²¹ H nk, jibi pjuban padiimanuń mnhina mi pkeť, h nk kak di di Naşibaţi ať pnuń Ŧi Yetu Kritt  Ajugun awul nja bnuura bi nul, ńhilna ńwo baťool Ŧi kadunul, ńwat pekadu ńkaana ubida wi mnťo.

6

Ubida na Kritt 

¹ K  we wi ńkjakuń keeri? ńwo kaduka Ŧi pjuban kayeenkna bnuura bťum bi Naşibaţi i?

² Nin! ńkeť pa pjuban pi nja, hum di di ńhinanuń keeri kaduka Ŧi pjuban?

³ Naamme k  nja bti ńnyeenknuń baťiťmu Ŧi Yetu *Kritt , ńyeenk yeenk baťiťmu Ŧi pkeť pi nul i?

⁴ Wi ńyeenknuń baťiťmu, ńkeť amoya na a kahilna jibi anaťiin Ŧi pkeť Ŧi mnd m mi Aşin, ńwo Ŧi ubida uhalu.

⁵ K  wi ńkakuń baloolan na Yetu Ŧi pkeť pi nul, ńluń kakak baloolan na a kak Ŧi pnaťa Ŧi pkeť pi nul.

6 Nme kë ñaaŋ i ŋbiin awo apanana na a, uleef unwoon ɥi mnhina mi pekadu uhilna utoka, h nk ŋwutna kawo ɥi mnhina m nt.

7 Nme k  ñaaŋ ankeɥun abuur pekadu.

8 Wi ŋkeɥun na *Krittu, ŋme bnuura k  ŋluŋ kaka ubida na a.

9 Nme k  Krittu annaɥiin ɥi pkeɥ, aankak akeɥ, pkeɥ paankak ahinana.

10 Wi Krittu akeɥun, akeɥ kap nanaan pekadu byaaŋ bloolan ; k  h nkuŋ wi awoon najeb, aka ubida pa Naŋibaɥi.

11 K  an kak h nk di nawoon kaŋal kaji nakeɥi, k  pekadu daankak aɥonjan, naɥ pna ɥi Yetu Krittu aka ubida pa Naŋibaɥi.

12 Nakwut keeri pekadu daɥon uleefan, uleef unwoon i kaluŋ kakeɥ ; nawutan kado kaɥaŋ iko iwuɥaan yi uleefan uŋaluŋ.

13 Nakwut nin dko dlon ɥi uleefan dawo ɥi pekadu, dado kado iko inwoon iinwo itool. Wi nanaɥiin ɥi pkeɥ aka ubida, naɥ p n ɥ p nawul Naŋibaɥi ŋleefan. Nadolan uleefan bti udo kado uko unwoon utool ɥi kadun ki Naŋibaɥi.

14 Na manjoonan, pekadu daankak ahinan nin uko ulon ɥi an : naankak awo ɥi mnhina mi *bgah bi Moyit, nawo ɥi bnuura bi Naŋibaɥi.

Pdo uko unwoon utool

15 K  we wi ŋwoon kado ba? Wi ŋwoon ŋ nwo ɥi mnhina mi *bgah bi Moyit awo ɥi bnuura bi Naŋibaɥi, ŋwo kaduka ɥi pekadu i? Nin, m nt h nk da.

16 Naamme k  woli nawutar uleefan ñaaŋ alon k  awo naŋih i nan, naji nawo ɥi mnhina mi nul i?

Woli pekadu di di nawutaruŋ uleef, daji daɗij pkeɗ, woli Naşibaɗi a, naji nawo baɗool.

¹⁷ Nawulën ŋbeeb Naşibaɗi : An nambiin awo ɗi mnhina mi pekadu, nakak hënkuŋ aɗaş na ŋhaaşan bti pjukan pi nayeenuŋ.

¹⁸ Hënkuŋ nabuur ɗi pekadu akak aji nado iko inwoon itool.

¹⁹ Mënkhon na an ɗiki naando bi hil pyikrën. Nawo ɗfa bañaan banɗuun ŋhaaş ŋi baka bti ɗi iko iɗop na pjuban, hënk naji nabi pok pok pɗaş Naşibaɗi ; kë hënk kak di di nawoon hënkuŋ kaɗu ŋhaaşan bti ɗi pdo kado iko inwoon itool kakaana ubida uyimanaan.

²⁰ Wi nabiin awo ɗi mnhina mi pekadu, naando ji naşal kaji nawo kado iko itool.

²¹ We wi nakaan wi nadoluŋ iko yi, yi nakkowariin hënkuŋ ba? Iko mënɗ iɗij pkeɗ.

²² Hënkuŋ wi nabuuruŋ pekadu akak alempar Naşibaɗi na ŋhaaşan bti, uko wi nakkaan uwo ubida uyimanaan na pka ɗi ubaañsaani ubida wi mnɗo.

²³ Aa, pjuban paji paɗij pkeɗ, kë uko wi Naşibaɗi aşaan aji ɗen uşë wo ubida wi mnɗo ɗi Yetu Krittu Ajugun.

7

Plempar Naşibaɗi phalu

¹ An bayiɗ naan, dme kë name *bgah bi Moyit bnuura, name keeri kë bgah bawo pa ñaan ado kaɗaş ba wal wi awoon aando bi keɗ.

² Nawulën ŋten ɗi uko wi bniim : bgah baji ñaaf awo kawo na ayinul te ukeɗul. Wal wi akkeɗuŋ, awo najeeh,

³ ahilan kaniimar na ñiint̃ aloñ. Aşale ya na ñiint̃ aloñ nampaṭi wal wi ayinul ahumuṅ najeb, aanwo ṭi bgah.

⁴ An bayiṭ naan, hēnk di uwooñ pa an kak. Nawo hēnkuṅ biki *Krittu, pkeṭ pi nul pabuuranan ṭi mnhina mi *bgah. Nawo bajeeh hēnkuṅ ahinan kawo biki Krittu, annaṭiiñ ṭi pkeṭ, kahilna kalil Naşibaṭi.

⁵ Wi ṅbiiñ aṭaş iko yi ṅleef ṅi nja ṅaṅaluṅ ṭaṅ, pekadu daji daṭēpna ṭi bgah kado nja ṅṅal pdo iko iwuṭaañ itum injaañ iṭij pkeṭ.

⁶ Kē ṅşē wo ṅēnkak awo hēnkuṅ ṭi mnhina mi bgah. ṅwo ji baṅaañ bankeṭuṅ, kē bgah baankak aka mnhina ṭi nja. Uhaaş wi Naşibaṭi udo kē ṅhinan plempara ṭi udolade uhalu ; awo ṅēnkak awo ṭi mnhina mi *bgah bi Moyit̃ ji ṭfa.

Pgut na pekadu

⁷ Kē we wi ṅwooñ keeri kaji? *Bgah bi Moyit̃ ṭi uleef wi ba bawo pekadu i? Nin! Mēnt̃ hēnk da. Kē uşē wo woli mēnt̃ *bgah ba lah, mēnkme uko unwooñ pekadu. Woli mēnt̃ bgah bajakuṅ lah *wutan kañeebar bka bi ṅaañ*✧, mēnkme uko unwooñ pñeebar uko wi ṅaañ.

⁸ Pekadu daṭēpna ṭi uko wi bgah baṭuuñ pdo adolēn kē ṅji kañeebar iko itum impaṭi. Woli bgah baanwoo, pekadu dakeṭi.

⁹ Ji mbi ndo kame bgah, dwo najeb kē wi mmehañ me uko wi bgah bajakuṅ, kē pekadu daşē buka,

¹⁰ kē ṅşē keṭ. Hēnk, bgah banwooñ i kawulēn ubida babaa ṭēp ṭēp aṭijēn pkeṭ.

✧ 7:7 Natanan ṭi Ppēn 20.17; na ṭi Pleşan 5.21.

11 Pekadu datëpna ti uko wi bgah bațuun pdo aguurnën, kë uko mënț ukaan kë nkeți.

12 Kë hënk di bgah bayimanun, iko bti yi bgah bajakun kë iwo itool akuț anuura.

13 Kë uko unnuuriin mënț, ukak hënkun uko unjaan ufin pa nji i? Nin! Mënț hënk da, pekadu datëpnuun ti uko unuura afinën kahilna kadiiman uko unwoon pekadu. Pekadu datëpna ti uko wi bgah bațuun pdo adiiman pyiban pi da.

14 Nme kë *bgah bawoona du Nașibați, kë nji nșe wo ñaan najën awaapana kawo ti mnhina mi pekadu

15 Na manjoonan, mënji kame uko unkaan kë nji kado iko yi njaan kado. Mënji kado iko yi njalun pdo, dji kado yi mpokun.

16 Kë woli mënjal pdo iko yi nji kadolun, udiiman kë dyikrën kë bgah banuura.

17 Așe wo mënț nji ti uleef naan djaan kado han, pekadu danwoon ti nji meet da.

18 Dme kë bnuura baanwo ti nji, baanwo ti ñaan najën inwoon. Dji kañal pdo bnuura kașe wo mënji kahinan.

19 Mënji kado bnuura bi njalun kabaa țep țep kado buțaan di nwoon mënjali.

20 Kë hënk, woli mënjal pdo iko yi nji kadolun, udiiman kë mënț nji dwoon ankdolun ya, pekadu danwoon ti nji meet da.

21 Nji njalun pdo bnuura bi *bgah bajakun, dwın uko wi : buțaan bi bi njaan kado.

22 Ddınan na uhaaș wi naan bti ti uko wi bgah bi Nașibați bajakun,

23 așe wo ti uleef naan meet na uko ulon unjaan ugut na bgah bi mmeen aji bawo bnuura, kadolën

nkak nakalabuş i pekadu danjaan daŋonën.

²⁴ Ni nji nwuŋëni! In aklun kabuuranaan ŋi uleef wi, unwoon wi pkeŋ?

²⁵ Dbeeb Naşibaŋi! Aŋëpna ŋi Yetu *Krittu abuuranaan.

Hënk na uhaaş wi naan bti dji kaŋaş bgah bi Naşibaŋi, kë ŋi uleef wi naan nşë wo ŋi pŋaş pekadu.

8

Ubida wi Uhaaş wi Naşibaŋi ujaan uwul

¹ Woli iwo ŋi ploolan na Yetu *Krittu, Naşibaŋi aanklun kaji keeri kë iduknaanaa.

² Hënkun iŋaş *Uhaaş wi Naşibaŋi unjaan uŋëpna ŋi Yetu Krittu kawulu ubida, ubuuraniin pekadu na pkeŋ*.

³ *Bgah bi Moyit baanhil pdo han, ŋiki iko yi uleef wi nja unaluŋ ido kë bgah baanka mnhina maŋ. Kë Naşibaŋi aşë buuran nja wi ayilun Abukul abi ji ñaan najën abot awo bŋenan pa pyeenkar nja kakob pa ipekadu yi nja.

⁴ Naşibaŋi ado uko waŋ, uko wi bgah bajakun uhilna udolana kadiimanaan kë Naşibaŋi awo natool. Uko mënt uwo pa nja nënkaşun Uhaaş wi nul awo nënkaş iko yi uleef wi nja unaluŋ.

⁵ Bañaan banjaan baŋaş iko yi nleef ŋi baka njanaluŋ baji başal ikow yi baka ŋañ. Kë bañaan banjaan baŋaş *Uhaaş wi Naşibaŋi başë ji başal iko inwoon yi wa.

* **8:2** Naŋaş Uhaaş wi Naşibaŋi unjaan uŋëpna ŋi Yetu Krittu kawulan ubida, ubuurananan pkeŋ; ŋi nlibra nlon bapiit aji *dŋaş Uhaaş wi Naşibaŋi unjaan uŋëpna ŋi Yetu Krittu kawulën ubida, ubuuranaanun pkeŋ.*

⁶ Woli nşal ni nja nşaş iko yi nleef ni nja nşalun, nşun kakeş. Kë nşal ni nja nşale şaş Uhaaş wi Naşibaţi, nwo na ubida nşaaş ni nja nşobot kaşoora.

⁷ Ptaş iko yi nleef ni nja nşalun pawo pgut na Naşibaţi ; uleef wi nja uunji utaş bgah bi Naşibaţi abot awo uundo hilan ptaş ba.

⁸ Woli nşaan ataş iko yi uleeful unşalun aanhilan kalil Naşibaţi.

⁹ Hênkun naankak ataş iko yi nleefan nşalun, nataş *Uhaaş wi Naşibaţi, unwoon şi an. Bañaan banwoon baanwo na Uhaaş wi Yetu *Krittu, baanwo biki nul.

¹⁰ Kë Krittu aş wo şi an. Hênk, wi nleefan nşadon awo ni pkeş şiki najubani, Uhaaş wi Naşibaţi uwulan ubida şiki nawo başool şi kēş ki Naşibaţi.

¹¹ Kë woli uhaaş wi anaşanaanun Yetu şi pkeş uwo şi an, anaşanun Yetu şi pkeş alun kaşpna şi uhaaşul unwoon şi an kawul nleefan nşanwoon ni pkeş ubida.

¹² An bayiş naan, nşenwo keeri kado kataş iko yi nleefun nşalun, nwo kado kataş uko wi *Uhaaş wi Naşibaţi uşakun.

¹³ Woli nataş iko yi nleefan nşalun nalun kakeş. Kë woli Uhaaş wi Naşibaţi uşenkan kë napok pdo iko yi nleefan nşalun nalun kaka ubida.

¹⁴ Bañaan biki Uhaaş wi Naşibaţi ukşonun şañ bawoon babakul.

¹⁵ Uhaaş wi nayeenkun uunkdolan nawo bajuuk bankşilun. Udolan kë nawo babak Naşibaţi banjaan bahuuran kaji na a : « Abba†! Paap! »

¹⁶ Uhaaş wi Naşibaţi uşup nja şi nşaaş ni nja kë nwo babakul.

† 8:15 Abba :Şi uşup uaramayik dawoon Paap.

17 Wi ηwoonj babuk Naşibaţi, ηluη kayeenk uko wi ahoηuη. Woli ηhaj na Krittu, ηluη kayeenk na a uko wi Naşibaţi ahoηuη, kawo  i mnd m na a.

Mnd m mankluη kabi

18 Dwin k  mnhaj mi ηkhajuη h nkuη maanhilan kalin na mnd m mi Naşibaţi akluη kayuuj  i nja.

19 Iko yi Naşibaţi apaşuη iwo  i pyoonk maakan wal wi Naşibaţi akdiimanuη banwoonj babukul.

20 Umundu utaran atool pya katoka b  m nt  wul uηaluη ηal wa, Naşibaţi adoluη haη aş  wul wa mnha 

21 k  uluη kabuur p toka, kaneej  i mnjeeh mi babukul bakluη kaka  iki bawo  i mnd m.

22 N me k  te h nkuη iko yi Naşibaţi apaşuη bti iwooni awo  i mnhaj ji  naa  ankyaan kabuk.

23 M nt  umundu  a  ukhajuη, nja kak ηwoonj na *Uhaaş wi Naşibaţi k  uwo u en uteek wi nul, ηwooni  i ηhaaş ηi nja meet  wi ηwoonj maakan  i pyoonk Naşibaţi adiiman k  ηwo babukul abot abuuran ηleef ηi nja.

24 Mnha  mi ηwoonaanuη mando k  ηme k  ηbuuri. K  woli ηdo bi win uko wi ηha uη, m nt  mnha  ma. In akha uη uko wi adoonj abi win?

25 K  ηşale wo η nwin uko wi ηha uη ηtaman  i pyoonk wa.

26 Jibi ηbi şniin, *Uhaaş wi Naşibaţi uji u  nk nja ; wi ηwoonj η mme uko wi ηk  hanuη Naşibaţi, Uhaaş uji u  han pa nja kaş  wo uunji u  pna  i η up.

27 Naşibaţi ammeenj uko unwoonj  i ηhaaş ηi nja bti, adinan  i uko wi uhaaş wi nul ujakuη  iki ujaan u  hand r ba aanj biki Naşibaţi jibi Naşibaţi aηaluη.

28 Nme kë Naşibaţi aji lemp ti uko undoli pa bnuura bi bañaan bti banjalulun, bawo biki adatuŋ pa uko wi aŋaluŋ pdo.

29 Bañaan mēnt̄ ado bi dat dat baka, adinan pdo baka bawo ji Abukul, hēnk, abukul aşē wo bajeen i babukul batum.

30 Naşibaţi adu keeri bañaan biki adooŋ abi dinan dinan aji adati ; biki aduuŋ ado kë bawo batool ti kēş ki nul ; biki adoluŋ kë bawo batool adēman baka.

Pdēm pi uŋal wi Naşibaţi

31 Kē we wi ŋwoon kaţup ti uko mēnt̄ bti? Woli Naşibaţi awo na nja, aloŋ ahinan kaşoor nja i?

32 Ul anwoon aanneenan Abukul tootēs, aşē wula pa nja bti. Wal wi Naşibaţi adooŋ ado haŋ, hum di awoon aankţen nja kak ti bnuura bi nul iko bti.

33 Kē in aktaparun bţup biki Naşibaţi adatuŋ? Nin űaan aloŋ na manjoonan aanhili. Naşibaţi ajakuŋ bawo batool,

34 in ahiluŋ keeri kaji baduknaanaa? Nin aloŋ! *Kritt̄u akeţ kë Naşibaţi anaţana ti pkeţ, kë awo hēnkun ti kañen kadeenu ki Naşibaţi aţupar nja.

35 Kē we ukpēnanuŋ nja uŋal wi Kritt̄u aŋaluŋ nja? Phaajala, mnhaj, unoor, kēme ubon, bwaan, kēme iko injaan ido buţaan kēme bfiŋar?

36 Hēnk di upiitaniin ti Ulibra wi Naşibaţi aji :

« *Iwi ikaan kë űji űñog pkeţ nfa na utaakal.*
Nwo ji űkaneel űi bakñooţuŋ pya kafin. »[☆]

37 Kē űşē wat iko mēnt̄ bti űiki *Kritt̄u aŋal nja.

☆ 8:36 Kañaam 44.22.

³⁸ Dwin kë nin uko ulon uunhil kapënan nja ți uñal wi Naşibați anjalun nja : mënț pkeț pa këme ubida, nwanjuț, këme nntaayi, mënț nța da këme faan, këme bankşihuñ,

³⁹ mënț iko yi bko duuț ya këme yi mboş uțeeh. Nin uko ulon umpaşaniin uunhil kapënan nja ți uñal wi Naşibați anțepnuñ ți Yetu Krittü Ajugun anjal nja.

9

Pdat pi Naşibați adatuñ Itrayel

¹ *Krittü ame kë uko wi nji kabiin pțup uwo manjoonan ; mënktilan, kë *Uhaaş wi Naşibați unwoon ți nji udiiman kë uko wi nji kajakuñ uwo manjoonan :

² uhaaş wi naan ujooțan maakan kë mbot ahaj maakan.

³ Ddoo hokan hokan Naşibați afëpën nji ți uleef wi naan mbot nlow Krittü pa bnuura bi bayiț naan, biki pntaali pi naan.

⁴ Bawo biki pntaali pi *Itrayel, akuț awo biki Naşibați adatuñ bawo babukul. Naşibați adiiman baka mndëm mi nul. Ado *bhonjar na baka abot awul baka bgah bi nul na idolade yi pdëmanaan Naşibați na iko bti yi ahoñuñ.

⁵ Bawo biki pntaali pi bateem nja bammeetaniin. Kë ți pntaali mënț pi pi Yetu apënnuñ, ul ampelun iko bti, awo Naşibați, awo na bnuura te mnțo! Uwo hañ.

⁶ Uko undolun pntaali pi Itrayel kakşa uunwo kë Naşibați aando uko wi ahoñuñ. Uko unwoon uwo kë mënț bañaan biki Itrayel bti bawoon biki pntaali pi Naşibați.

7 Bañaan bti biki pntaali pi *Abraham baanwo babukul na manjoonan. Hënk di di Naşibaţi ajakuŋ na Abraham aji : « *Bankpënnuŋ ƚi İtaak ƚaŋ bakwoon pntaali pi nu.* »✧

8 Mënt bampënnuŋ ƚi Abraham bti keeri bawoon babuk Naşibaţi, biki Naşibaţi ahoŋuŋ aji bawo pntaali pi nul bawoon babukul.

9 Uko wi ahoŋuŋ Abraham wii wi, aji : « *Dluŋ kabi ƚi pkili ƚi wal wi ; uţënk wal mënt ƚaara aharu abuk napoţ ñiiniŋ.* »✧

10 Kë uşë wo uumbaŋ hënk. Naşalan *Rebeka : babukul batëb biki akaŋ na İtaak ateem nja bawo kbet.

11-12 Ji babi bado kabuka, ji babi bado kado uko unuura këme uwuţaan, Naşibaţi aji na Rebeka aji : « *Pntaali pi naweek pabi kado kalempar pi nampoţi.*✧ Naşibaţi aţup haŋ kadiimanaŋ kë ul adatuŋ jibi aŋaluŋ, unuwo wo uko wi alon ƚi baka adoluŋ.

13 Kë hënk kak di di Naşibaţi aţiiniŋ ƚi Ulibra wi nul aji : « *Dŋal Jakob aşë pok Etawu* »✧

14 Nŋal keeri kaji Naşibaţi aanwo natool i?

15 Nin! Aţup Moyit aji : « *Dmiir ñaaŋ i nŋaluŋ pmiir, kaŋaga i nŋaluŋ kaŋaga* »✧

16 Uko mënt udiiman kë woli Naşibaţi adat ñaaŋ, aanji ten ƚi uko wi ñaaŋ mënt këme wi ahiluŋ kado, mŋaga mi nul mankaŋ kë aji data.

17 ƚi Ulibra wi Naşibaţi, aji na *Farawuna naşih i Ejiptu : « *Kë uko unkaaŋ kë ntu'u ƚi pşih uwo kë dŋal kaţëpna ƚi iwi kayuuj mnhina mi naan, katim naan kahilna kameeţana ƚi umundu bti.* »✧

✧ 9:7 Ujuni 21.12. ✧ 9:9 Natenan ƚi Ujuni 18.10. ✧ 9:11-12 Ujuni 25.23. ✧ 9:13 Natenan ƚi Malaki 1.2-3. ✧ 9:15 Natenan ƚi Etekiyel 33.19. ✧ 9:17 Natenan ƚi Ppën 9.16.

18 Iko bti iwoona ti uko wi Naşibaţi aŋaluŋ pdo, ahinan kañaga bañaan kēme kado baka batam ikow.

Udeeb na mñaga mi Naşibaţi

19 Ŋaan alon ahinan keeri kahepar kaji : « Hum di di Naşibaţi ahinanuŋ kadeebaţēr nja wi ajaan ado nja ŋdo jibi aŋaluŋ ŋdo? »

20 Kē nşē heparan an bayiţ naan, naşal aji nawo bahon kado kahepar Naşibaţi uko wi akdolun ba? *Pţukar paji pahepar ambomanuŋ pa uko unkayi kē aboman pa na jibi abomandēruŋ pa i**?

21 Ambomanuŋ pa ahinan kaboman pţukar pnuura na pţukar pwuţaan ti ufuuş uloolan wi awoonaanuŋ.

22 Kē hēnk kak di di Naşibaţi abiiŋ aŋal pdiiman udeeb wi nul kabot kadiiman mnhina mi nul bañaan bti bantaanuŋ na pyeenk kakob. Aşē baa ţēp ţēp amiir baka.

23 Ado haŋ wi adiimanuŋ jibi adēmuŋ maakan wi aŋagiin bañaan biki adatuŋ pa bawo ti mndēm mi nul.

24 Nja ŋwoon biki Naşibaţi adatuŋ mēnt, ŋēnwo bayuday ţañ, banwoon baanwo bayuday bawo ti bakaan mēntan.

25 Hēnk di di Naşibaţi ajakuŋ na Hotea ti ulibra wi nul :

« Bañaan banwoon baambi wo biki pntaali pi naan kē nşē do baka bawo biki pntaali pi naan.

Bañaan biki nwoon mēmbaan kaŋala kē nşē ŋal baka maakan. »☆

26 Akak aji na a :

* 9:20 Natenan ti Itayi 29.16. ☆ 9:25 Hotey 2.25.

« *Dji na baka,
naanwo biki pntaali pi naan
kë bašë luŋ kadu'an
babuk Našibați ajug ubida.* »[✧]

²⁷ Kë hënk di di *Itayi *Națupar Našibați ajakuŋ na babuk Ițrayel :

« *Babuk Ițrayel bațum ji pyiw panwoon du kabaŋ ki
bdëk,
kë bantiinku ți baka țañ bakdukiin kabuur.*

²⁸ *Ajugun aluŋ kațaran țaran kado ți umundu
uko bti wi abiin ațup aji ado*[✧]. »

²⁹ Itayi akak ațiini aji :

« *Woli Ajugun *Anhiniin iko bti
aandukar nja lah bañaan baloŋ biki pntaali pi
nja*

ŋwoha ji biki ubeeka wi Fodom

kaba fuț jibi babaan biki ubeeka wi Gomora[✧]. »

³⁰ Kë we wi ŋwoon kate ți uko waŋ? Wii wi : bañaan banwoon baanwo bayuday banwoon baankla ța pwo bațool ți kadun ki Našibați, bakak bațool ți kadunul țiiki bafiyaara.

³¹ Kë biki Ițrayel banklaan pwo bațool ți kadun ki Našibați ațëpna ți bgah bi Moyit bašë wo baanhili.

³² Kë we ukaan ba? Bașal aji pțaș bgah pakțuun bawo bațool ți kęș ki Našibați, baanyikrën kë bawo i kafiyaara. Bajot ți plaak panjaan pado bañaan bahubta,

³³ Hënk di di upiitaniin ți Ulibra wi Našibați aji :

« *Tenan! Dțu plaak ploŋ du *Fiyon*.[†]

Plaak pa pdo bañaan bahubta babot bajot.

✧ 9:26 Hotey 2.1. ✧ 9:28 Itayi 22.23. ✧ 9:29 Natenan ți Ujuni 19.24-35. † 9:33 Fiyon: Dawo katim kalon ki Yerutalem.

*Kë banfiyaaruŋ plaak mēnt
bašë wo baankkowa nin. »*

10

¹ An bayiŋ naan, uko wi nji nŋaluŋ maakan ƚi uhaaš naan, uko wi nji kañehandëruŋ bayuday Našibaŋi, uwo babuur.

² Dme kë baŋala maakan, kë uŋal wi baŋaluluŋ ušë wo uunwo na kame,

³ baanyikrën jibi ajaanŋ ado ñaanŋ awo naŋool ƚi kadunul. Balaana pwo baŋool ƚi kadunul na iko yi bašaluŋ bukal ƚi nleefŋi baka. Hënk, bapok udolade wi nul wi ajaanŋ aŋëpna kado bañaanŋ bawo baŋool ƚi kadunul.

⁴ Na manjoonan *bgah bi Moyit badolun hënkunŋ kë nban du *Krittu, banfiyaaruŋ bti bawoona baŋool ƚi kadun ki Našibaŋi.

⁵ *Moyit ƚi uleeful adiiman ƚi npiitŋi nuli jibi ñaanŋ ajaanŋ aŋëpna ƚi ptaš bgah kawo naŋool aji : « *Ñaanŋ anktašun iko bti yi bajakuŋ, aka ubida unkwonunŋ ƚi ba* »✧

⁶ Kë uŋup wi Našibaŋi aŋupunŋ ƚi pwo naŋool panwoonunŋ du pfiyaar ušë ji : Kdo kaji ƚi ušalu : « *In aklun kapaya baŋi?* » Krittu aando bi wala wala ƚi ba i?

⁷ Kdo kaji kak : « *In aklun kawala du bnjiir?* » Krittu aando bi naŋa naŋa ƚi pkeŋ i?

⁸ Kë we wi ujakunŋ keeri? *Uŋup wu wunŋ añogu, uwo ƚi mntumu, awo ƚi uhaašu.*✧ Uŋup mēnt uwoonŋ uŋup wi nŋŋupunŋ unjakunŋ aji ñaanŋ awo i kafiyaar.

✧ **10:5** Bgah 18.5. ✧ **10:8** Plešan 30.12-14.

9 Woli itup na mntumu aji Yetu awoon Ajugun abot afiyaar ti uhaasu ke Naşibaţi anaţana ti pkeţ, klun kabuur.

10 Na manjoonan, pfiyaar du uhaaş meet pajaan paţij pwo natool, pţup na mntum kaji Yetu awoon Ajugun paji paţij mbuur.

11 H nk di di *Ulibra wi Naşibaţi ujakun: « *Ba a  bti banfiyaarulun baankkowa* . »

12 H nk, uunka nayuday k me anwoon aanwo nayuday : bukal bti baka Ajug baka aloolan, anjaan atuum bnuura ba a  bti banţuun mnhaţ mi baka ti a.

13 Na manjoonan *anţuun mnhaţ mi nul ti Ajugun alun kabuur* .

14 K  hum di di bakţuun mnhaţ mi baka ti Ajugun, wi bawoon baanfiyaara? Hum di bakfiyaarulun, wi bawoon baambaan kaţiinka uko wi nul? Hum di baktiinkun uko wi nul, wi nin alon awoon aantup baka wa?

15 K  hum di di  a  akţupun baka wi bawoon baanyil nin alon? K  h nk di di Ulibra wi Naşibaţi ujakun: « *Natenan jibi unuuri pwin ba a  bankţijun Uţup Ulil Unuura!* » 

16 K  m nt bayuday bti başaan aţaş *Uţup Ulil Unuura. H nk, *Itayi *Naţupar Naşibaţi ahepar aji : « Ajugun, in afiyaarulun uţup wi nţupun? »

17 Pfiyaar paji pawoona ti uko wi  a  atiinkun, k  uko wi  a  atiinkun uwoona du uţup wi *Krittu.

18 K  nş  hepar keeri, bayuday baantiink tiink i? Na manjoonan batiinki. Upiitana ti *Ulibra wi

  10:11 Natenan ti Itayi 28.16.   10:13 Natenan ti Yowel 3.5.

  10:15 Natenan ti Itayi 52.7.   10:16 Natenan ti Itayi 53.1.

Naşibaţi aji :

« *Pdiim patiinkana ti umundu bti,
nşup naban du kaban ki umundu.* »✧

19 Kë nkak ahepar, biki *İtrayel baantee i? *Moyit
ateem ti uko waŋ wi ajakuŋ aji Naşibaţi aji :

« *Ddolan nakuj bañaan banwoon baanwo pntaali pi
naan,
ddolan nadeebaţer bañaan banwoon baamme
nin uko ulon ti nji.* »✧

20 *İtayi Naşupar Naşibaţi adoo ñoom aji Naşibaţi
aji :

« *Banwoon baankla'en bawinën,
dwinana du banwoon baanheparaan.* »✧

21 Kë ti uko wi İtrayel aşë ji : « *Nwal bti, ddek kañen
bañaan banwoon baantiinkën abot atam ikow.* »✧

11

Mñaga mi Naşibaţi añagiin pntaali pi nul

1 Dhepar keeri : Naşibaţi apok pntaali pi nul i?
Nin! Nji ti uleef naan dwo nayuday, i pntaali pi
*Abraham, i pşini pi *Benyamin.

2 Naşibaţi aampok pntaali pi nul pi adoon abi dat
dat. Jëm name uko wi *Ulibra wi Naşibaţi upiitun ti
dko di *Eli anomanun du Naşibaţi ti uko wi İtrayel?

3 Aji na a : « Ajugun, bafin *başuparu akuş atok
iliit yi mngur yi nu. Nji aloolan ddukiin kë bakak
aŋal kafinën. »

4 Kë Naşibaţi aşë teema aji : « *Ddat başaşar naan
iñeen-week nyaaş iñeen paaj na ulon (7000) banwoon
baandëman *Baal.* »✧

✧ **10:18** Kañaam 19.5. ✧ **10:19** Natenan ti Pleşan 32.21. ✧ **10:20**
Natenan ti İtayi 65.1. ✧ **10:21** Natenan ti İtayi 65.2. ✧ **11:4** 1
Başih 19.10,18.

⁵ Kë hënk di uwoon hënkun. Naşibaţi  i m aga mi nul adat balon bantiinku k  bawo biki nul.

⁶ Adat baka  i m aga mi nul, m nt  ko yi badolon ikaan ; woli h nk da lah, m aga mi Naşibaţi maankwo mi manjoonan.

⁷ K  we wi  woon kam ban  i uko wa ? Pntaali pi Itrayel paanwin uko wi paklaan, biki Naşibaţi adaton  a  bawinun wa. K  bandukiin baş  d n t  haaş.

⁸ H nk di di upiitaniin  i *Ulibra wi Naşibaţi aji :
« *Te n a Naşibaţi ado  haaş  i baka k   ad n ti
k ş ki baka kaankak awin,
iba  yi baka iinktiink.* »[ ]

⁹ K  *Dayi  naşih akak aji :
« *Pde pi baka pawoon b aaw,
bahilna bajot, bakoba kakob ki bataan anaanun.*

¹⁰ *Dolan k ş ki baka kaf l bado bakak bakuul
dolan baka bado kajin  wal bti*[ ]. »

¹¹ K  n   hepar keeri : biki Itrayel bajot pjot pi bawoon baankna a nin i? Nin! Pjot pi baka pado banwoon baanwo bayuday bahilan babuur, kadoona bayuday bakuj baka.

¹² K  woli phubta pi bahubtiin pado k  ba aan bti biki umundu bayeenk bnuura bweek, k  pjot pi baka pado k   taak bti  ayeenk bnuura bweek, wel wi pkak baka bti  i mbuur pawoon paank ij?

¹³ An nanwoon naanwo bayuday d pan h nkun; nji dwoon *nanja an i Naşibaţi ayilun du an, dji kalilan maakan pdo ulemp unwoon wi naan,

¹⁴  iki d al pdo ba aan biki pntaali pi naan baku-jan, balon  i baka bahilna babuur.

[ ] 11:8 Natenan  i Pleşan 29.3. [ ] 11:10 Pleşan 29.3; Itayi 6.10; 29.10.

15 Wi Naşibaŋi apokuŋ biki *Itrayel, bandukiin bahilan akak du a. Hënk, woli Naşibaŋi akak atiinkar na biki Itrayel, uwo wo ji pwul ubida bankeŋuŋ keŋ.

16 Woli bawul Naşibaŋi pde pteek, pde pandukiin bti payimani. Woli intaañ yi bko iyimani, bko bti bayiman kak.

17 Itrayel dawo ji bko bi mnoliwera bi batepiin bi Naşibaŋi afaluŋ inah ilon ; aŋe ŋu iwi inwoon iinwo nayuday ŋi dko di bafaluŋ ya, ihilna iyeenk pñaak pankwoonun du kantaañ ki bko.

18 Kë iŋe wo i kawut kaŋal kaji ipel inah in-falaniin yun. Leŋan ŋaŋ kë mënŋ iwi iŋjanun intaañ yi bko mënŋ, yul iŋjaniin.

19 Dme kë iji inah mënŋ ifalana falana ihilna iyeenk dko di yul ibiin awo.

20 Hënk da. Inah ifalana falana ŋiki yaanfiyaari, kë iwi iŋe wo dko di iwoon ŋiki ifiyaari. Wutan keeri kado kahomp, ŋepan ŋep ido kalipara.

21 Woli Naşibaŋi apënan inah inwoon yi nul, hum di awoon aanhil pdo haŋ kak na iwi ba?

22 Hënkun iwin jibi Naşibaŋi ahiini kawul ñaan bnuura na jibi ahiini kakob ñaan. Aweŋan banjo-tun aŋe wulu bnuura. Ado kawulaaru wul bnuura woli itaman amëban bnuura bi nul. Woli iindo haŋ, apënanu ŋi dko di iwoon.

23 Kë bukal, woli baanduka ŋi ppok pfiyaar bakak du di babin awo ŋfa, ŋiki Naşibaŋi aka mn-hina mi pkakan baka da.

24 Iwi, iwo kanah ki bko bpaajal ki Naşibaŋi afaluŋ abi ŋu ŋi bko bi nul bi atepiin. Kë bayuday, bawoon inah yi bko bi batepiin tepi bun. Naşibaŋi

ahilan keeri kakakan baka du bko banwoonj bi baka.

Mbuur mi Itrayel

²⁵ An bayiṭ naan, mēnṅal an nawoonj naanwo bayuday nado kahomp. Hēnk, dṭupan uko um-meniin unwoonj ṭi uko undolonj pntaali pi *Itrayel : balonj ṭi baka bakak atam ikow, abot alonj kaduka hanj te wal wi an nanwoonj naanwo bayuday biki Naṣibaṭi adatonj bti nakbuurunj.

²⁶ Hēnk, biki Itrayel babuur, hēnk di di Naṣibaṭi ajakonj ṭi ulibra wi nul :

« *Aloṅ alonj kawoona *Fiyonj pbuuran baka wal mēnṭ biki pntaali pi Yakob baṣē baṭaṅan ppokēn.*

²⁷ *Uko mēnṭ wi wi nhoṅonj aji ddo, wal wi nkapēnanonj pekadu di baka, ṭi bhoṅar bi nji kalonj kado na baka. »**

²⁸ Woli ṅaaṅ aten jibi bapokonj pṭaṣ *Uṭup Ulil Unuura, bawo baṣoorad Naṣibaṭi, nahilna naṭiink wa. Kē baṣē wohā biki Naṣibaṭi adatonj, aṅal baka ṭiki aten ṭi bhoṅar bi abiiṅ ado na bateem baka.

²⁹ Aanji teh uko wi adoonj abi ṭen ṭen, aanji ṭilma baṅaaṅ biki adoonj abi dat dat.

³⁰ An nanwoonj naanwo bayuday nabi pok pṭaṣ Naṣibaṭi, kē aṣē bi miiran wi bayuday babiin apok pṭaṣa.

³¹ Kē kamiir ki amiiranaṅ, kado kē ahil kak kamiir bayuday bampokonj pṭaṣa.

³² Hēnk, Naṣibaṭi ado kē baṅaaṅ bti baduka ṭi ppok ptiinka awo wo ji badēṭaa. Ado do hanj kahilna kamiir baṅaaṅ bti.

* 11:27 Natenan ṭi Itayi 59.20; na ṭi Kaṅaam 14.7.

³³ In ahilanuŋ kaniib pyok pi Naşibaŋi na uşal untuŋa wi nul na iko yi ameen? In ahiluŋ kame uşal wi nul, in ahiluŋ kapiban uko wi akdolun?

³⁴ Hënk di di upiitaniin ŋi *Ulibra wi Naşibaŋi, aji :
« *In ahilanuŋ kame uşal wi Ajugun?*
In ahiluŋ kawula uşal? »

³⁵ « *In aŋeeŋanuluŋ kadoo kayoonk baluk? »*✧

³⁶ Hënk di uwoon, iko bti iwoona du a, iko bti iŋepna ŋi a, iko bti iwo pa a. Mndëm manwo ŋi Naşibaŋi te mnŋo! Uwo han.

12

Ubida uhalu ŋi Krittü

¹ An bayit naan, Naşibaŋi adiimanuŋ nja kamiir ki nul, ukaan kë nji kakootan kooŋ keeri, nawul nleefan nŋawo bŋeŋan bjeb banwoon bi Naşibaŋi abot alila. Wan ukwoon pdëman pi nakdoon kadëmana ŋi nhaaşan.

² Nawutan pdo uko wi bañaan biki umundu wi bajaan bado, naŋëpan ŋëp nawut Naşibaŋi aŋëlşan nhaaş abot awulan nşal nhalu. Wal mënt, nahilan kayikrën uko wi Naşibaŋi aŋaluŋ: uko unwoon unuura, uko unliluŋ, unwoon ujint piş.

³ Naşibaŋi awulën bnuura, ukaan kë nji kaŋupan an bti : « Nawutan kala pdëman nleefan. Andoli ŋi an aŋëpnën ŋi pfiyaar pi afiyaaruŋ Naşibaŋi adolna uko wi aŋu'uluŋ pdo.

⁴ Nŋwo na uleef uloolan, untumi na iko impaŋi, kë iko mënt bti işë paŋ iko yi ijaan ilemp.

✧ 11:35 Natenan ŋi Yob 41.3.

⁵ Kê hênk di uwoon pa nja : ntum maakan kê nja n̄nwoon biki *Krittu n̄şê wo uleef uloolan, andoli awo i bandukiin.

⁶ Naşibaţi  i bnuura bi nul a en  iaan andoli iko impaţi na yi at entul yi awo i kado kalempna. Woli n̄wo i pdo ka upar Naşibaţi, n̄do wa na pfiyaar pi Naşibaţi a enuj nja.

⁷ Woli n̄wo i plempar bat nt nja, n̄lempar baka. Woli n̄wo i pjukan bat nt nja, n̄do ha .

⁸ Woli n̄wo i pt nt n bat nt nja, n̄do ha . Woli n̄wo i p en, n en b  n nkyoonk nin uko ulonj. Woli Naşibaţi a u nja  i p ih, n̄wo kataman. Woli iwo i p  nk najuuk,   nkana na mnlilan.

⁹ Na aladan na bat ntan na manjoonan. Nalowan iko bti inwoon iwu aan, nam baan bnuura uko unwoon unuura.

¹⁰ Na aladan na bat ntan jibi na aladun du katoh, andoli ji taman  i pd man at ntul.

¹¹ Nawutan nin kawalan i en. Na uun kaba   i plempar Ajugun na uhaa  wi nan bti.

¹² Nalilaan  i mnha  mi naha un, namiiran  i mnhaj, nawut ka a ian nin p ehan Naşibaţi.

¹³ Nadoon ka  nk ba aan biki Naşibaţi banwoon  i kanuma nabot nado kayeenk bayaan  du itohan.

¹⁴ Na ehaan Naşibaţi awul bnuura ba aan bankhajanana  ; na ehaana awul baka bnuura, awut kaf p baka.

¹⁵ Nalilaan na banwoon  i mnlilan, nawooni na banwoon  i n̄wooni.

¹⁶ Natiinkaran. Nakdo kala mnd m, na  p n   p nawalan ikowan. Nawutan ka al kaji natit apel bandukiin.

¹⁷ Nawutan kalukan ñaañ andolanañ buṭaan. Natamaan nado kado uko unuuriin ṭi kēṣ ki bañaañ bti.

¹⁸ Natamaan nado jibi nahiluñ nawo bnuura na bañaañ bti.

¹⁹ An bayiṭ naan biki nṅaluñ, naklukan nin, nawutan Naṣibaṭi awayeṣ. Hēnk di di Ajugun ajakuñ ṭi ulibra wi nul : « *Nji dluñ kalukanan, nji dklun katuuman* »☆

²⁰ Akak aji :

« *Woli ubon ude baṣooradu,
wulan baka bade.*

*Kē woli udaan uṭij baka,
wulan baka badaan.*

*Woli ido hañ,
ikuñan baka mnkow.* »☆

²¹ Nakwut buṭaan dawatan, naṭeṗan ṭeṗ nawat da na bnuura bi najaañ nado.

13

Pdo katiink baweek biki pṣih

¹ Ñaañ andoli adoon katiink baweek banwoon ṭi pṣih, ṭiki pṣih bti pawoona du Naṣibaṭi kē banwoon ṭi pṣih, Naṣibaṭi aṭuun baka ṭi pa.

² Hēnk, ñaañ ampokuñ ptiink banwoon ṭi pṣih apok pṭaṣ uko wi Naṣibaṭi aṭuun pdo. Bukuñ mēntan Naṣibaṭi akob baka.

³ Na mañjoonan banwoon baando buṭaan baanwo kado kalēnk baṣih, bandoluñ buṭaan bawoon kado kalēnk baka. Kē woli iinṅal keeri

☆ **12:19** Pleṣan 32.35. ☆ **12:20** Pleṣan 32.35.

pdo kalënk banwoon ți pșih, dolan bnuura țañ, bataaŋaru ți uko waŋ.

⁴ Na manjoonan bawo balempar Nașibați biki ațuun ți pșih pa bnuura bi nu. Kë işale do buțaan, iwo kado kalënk baka țiki baka mnhina mi pwețan. Balempar lempar Nașibați kadiiman udeeb wi nul bankdoluŋ buțaan.

⁵ Iwo keeri kado kațiink baka țiki ime kë uwo uko wi iwoon kado kado ; iinwo kado wa țiki iți udeeb wi Nașibați țañ.

⁶ Ukaaŋ kak kë iwo kado kaluk daașa. Na manjoonan bakobraar daașa baji balempar lempar Nașibați wi bakdoluŋ haŋ.

⁷ Lukan ñaaŋ andoli uko wi iwoon i pluka. Iwole kaluk daașa, lukan da ; uko wi iwohaŋ pluk pșih, lukan wa. Kë hënk kak, iwole ptiink ñaaŋ, tiinkana bnuura ; iwole pdëman ñaaŋ, dëmana.

Bŋalad bi ŋŋaladuŋ

⁸ Nawutan kațeet nin ñaaŋ aloŋ. Bațeet bi nan bi ŋnuur bti bawoon țañ bŋalad bi naŋaladuŋ: ñaaŋ anŋaluŋ atëntul ado uko wi *bgah bi Moyit bajakuŋ bti.

⁹ Bgah baji : « Iinkpiinț na ahar ñaaŋ », « Iinkfiŋ ñaaŋ », « Iinkkiij », « Iinkñeebar bka bi atëntu »* na iko ilon kak. Kë uțup uloolan ușë țonkrën iko mënț bti yi bgah bajakuŋ, uwoon: « *Nalan atëntu jibi inaluŋ uleefu.* »*

¹⁰ Pŋal atëntul paanji pațija nin buțaan dlon ; pŋal atëntul pawoon keeri pdo uko bti wi bgah bajakuŋ.

Pbomandër pa ubi wi Krittu

✧ 13:9 Ppën 20.13-17; Pleșan 5.17-21; Maci 19.18. ✧ 13:9 Bgah 19.18.

11 Name wal wi nwoon hênkuŋ; wal wi pnaṭa ṭi bŋoy ubani. Unuur wi mbuur uñog nja hênkuŋ apel wal wi nbaaŋ ajun jun pfiyaar.

12 Utejan ulowi, nfa mañogi. Nawulën nduk keeri iko injaan idolana du bdëm, njej injaanan yi pnak.

13 Nawulën ndo kado iko inwoon itool jibi ñaan ajaan ado na pnak. Nawulën nwut kande kaweeek, na ukuj na pjuban pi piinṭ na ubida uṭop na pŋom na bkujar.

14 Natamaan nanaam na Yetu *Krittü Ajugun ṭi mnwo mi nan, naṭañan pdo kaṭaş iko yi nleefan njanaluŋ kado kado.

14

Pwut kado kabeeh batënṭ nja

1 Nayeekan ṭi ptoofan anwoon aando bi liint ṭi pfiyaar nawut kado kaŋom na a ṭi iko yi aṣaluŋ.

2 Alon afiyaar kë iko bti ihinan kade'ana ; kë alon anwoon aando bi liint ṭi pfiyaar afiyaar kë aanwo kade nin uyemaṭ ulon.

3 Anjaan ade uyemaṭ awutan kabeeh anwoon aanji de wa ; kë anwoon aanji de wa awutan kado kaji atënṭul mënṭ aduknaanaa, uŋ mënṭan awo kak i Naşibaṭi.

4 Iwo in ado ji nalempar ñaan alon alemp bnuura këme buṭaan? Woli alemp bnuura këme alemp buṭaan uten anṭu'uluŋ ulemp. Kë aṣë luŋ kalemp bnuura ṭiki Ajugun aka mnhina mi pṭenka.

5 Alon aji dëman unuur ulon kapel nandukiin, kë balon baji baji nnuur bti nalinuŋ. Andoli aji wo i kamëban ṭi uko wi afiyaaruŋ.

⁶ Andëmanuŋ ɲnuur ɲloŋ, aji do haŋ pa Ajugun. Kë hënk di di anjaan ade iko bti, ajaan ade ya pa Ajugun, kabot kabeeba ; kë anwoon aanji de iko bti aji do haŋ pa Ajugun kabot kabeeba.

⁷ Na manjoonan, woli ɲka ubida këme akeŋ, mënt nja ɲwoon bajug ubida wi nja.

⁸ Woli ɲka ubida, ɲka wa pa Ajugun, kë woli ɲkeŋi, ɲkeŋ pa Ajugun ; hënk, woli ɲwo bajeb këme akeŋ, ɲwo biki Ajugun.

⁹ Na manjoonan, Krittü akeŋ keŋ ašë naŋa ahilna awo Ajug bankeŋuŋ na Ajug banwoon bajeb.

¹⁰ Iwi, we ukaan kë ikji atëntü aduknaanaa ba? Kë iwi, we ukaan kë ibeeh atëntü ba? Nja bti Našibaŋi aluŋ kawayëš nja.

¹¹ Upiitana ŋi *Ulibra wi Našibaŋi

« *Nji Ajugan anwoon najeb dŋupan :*

bañaan bti baluŋ kaŋuŋ ŋi kadun naan,

*bukal bti badëmanaan kadinan kë nji dwoon
Našibaŋi »[☆]*

¹² Hënk, andoli ŋi nja aluŋ kahepna ŋi kadun ki Našibaŋi pa uleeful.

Pwut pdo atënt nja ajuban

¹³ Nawulën ɲtañan pdo kaji batënt nja baduknaanaa. Nabiin ɲŋëp ŋëp ɲŋu ɲŋal ŋi pwo ɲënkdo uko unktijun pjuban pi atënt nja.

¹⁴ Pfiyaar pi nfiyaaruŋ Yetu Ajugun padolën kë mmee, akuŋ ayikrën bnuura kë nin uko ulon uunwo wo uŋop ; uji uwo uŋop ŋi ñaan anŋaluŋ aji uwo uŋop.

[☆] **14:11** Itayi 49.18; 45.23.

15 Woli ide uko ulonj kë uțu atëntu kë ajooțan pa iwi, iinkak aŋala. Țaafaraan uko wi ikdeenj utok uhaaș wi ñaanj i *Krittü akețaruŋ.

16 Kwut keeri uko unwoonj unuura pa iwi ukak uko unkdolonj bado kațiiiniyaan buțaan ți iwi.

17 Na manjoonan, *pșih pi Nașibați paanwo uko wi kande këme pdaan, pawo pi pwo națool, btiinkar na mnlilan mi *Uhaaș wi Nașibați ujaan uwul.

18 Ñaanj anklemparuŋ Krittü hënk, aji lil Nașibați, bañaanj babot kaŋala.

19 Nawulën keeri ŋdo kala pdo uko unjaan uțij btiinkar na bțënkari ți pfiyaar.

20 Kdo uko wi pde utok uko wi Nașibați adolonj. Na manjoonan nin iko ide ilonj iinwo wo ițop, așë ji ikak iko ițop woli ñaanj ade ya așë do atëntul kë ajot ți pekadu.

21 Uko unuuriinj uwo pwut kade uyemaț, pdaan poot kawut pdo uko bti unktuunj atëntu ajuban.

22 Uko wi ikșaluŋ ți uko mënț hankan wa pa iwi na Nașibați. Ñaanj anwoonj aanșal aji ajuban ți uko wi afiyaaruŋ, anuurandëni.

23 Kë anșaanj aji wo na ŋșal ŋtëb woli ade këme adaan uko ulonj, Nașibați aji ji aduknaana, țiki uko wi adolonj uunwoona ți pfiyaar pi nul. Uko bti unwoonj uunwoona ți pfiyaar uwo pekadu.

15

Pdo batëntj nja bnuura

1 Nja ŋnfiyaaruŋ aliintj ți *Krittü ŋwo i kado kamiir banwoonj baanka mnhina mënț, kawut kado uko wi nja ŋŋaluŋ țañ.

2 Ñaaŋ andoli awo i kado kala plil atëñul pa bnuura bi uŋ mënŋan, kadolna'a ado kayaha ya kadun ŋi pfiyaar pi nul.

3 Krittu ŋi uleeful aanla la uko unliluluŋ, udoo piitana ŋi *Ulibra wi Naŋibaŋi aji : « *Ikar yi bankariin ibi ŋi nji.* »☆

4 Iko bti inwoon ŋi Ulibra wi Naŋibaŋi ipiitana piitana ŋhilna ŋme ŋbot ŋŋëpna ŋi kamiir na mntëŋ mi ŋpiit mënŋ ŋakwuluŋ ŋkaana mnhaŋ.

5 Dñehan Naŋibaŋi anwoon ukumpëŋ wi kamiir na mntëŋ aŋenan natiinkar nado kado ji Yetu *Krittu.

6 Hënk, an bti nawo ŋi ploolan kadëman Naŋibaŋi Aŋin Ajugun Yetu Krittu.

Pyeenk batëñul

7 Nawo keeri kado kayeenk batëñan jibi *Krittu ayeenkanan, mndëm mi Naŋibaŋi manhilna manwinana ŋi mnwo mi nan.

8 Na manjoonan dŋupan, Krittu akak nalempar bayuday kadolna uko wi Naŋibaŋi ahoŋuŋ bateem baka kabot kayuuj kë Naŋibaŋi aji do uko wi ajakuŋ.

9 Ado haŋ banwoon baanwo bayuday bahilna kak bado kadëman Naŋibaŋi ŋiki aŋaga baka. Hënk di di upiitaniin ŋi *Ulibra wi Naŋibaŋi aji :

« *Ukaan kë nji kaluŋ kadëmanu ŋi ptoof pi bañaan biki ŋtaak bti,*

dluŋ kado kayeehu iyeeh yi pñaamarën. »☆

10 Ukak apiitana aji :

« *An ŋtaak bti nawoon ŋi mnlilan na pntaali pi Ajugun.* »☆

11 Ukak apiitana aji :

☆ 15:3 Kañaam 69.9. ☆ 15:9 Natenan ŋi 2 Famiyel 22.50; na ŋi Kañaam 18.50. ☆ 15:10 Pleŋan 32.43.

« *An n̄taak b̄ti nadoon kadēman Ajugun,
an kn̄taali b̄ti nadoon kayeeh mndēm mi nul.* »[☆]

12 *Itayi *Naṣupar Naṣibaṭi akak aṭiini ṭi uko mēnt̄
aji :

« *Aloṅ ampēnnun ṭi pntaali pi Yete** alun̄ kabi,
ul aknaṭiṅ kaṣih n̄taak b̄ti ;

n̄aṭu mnhaṭ mi n̄a ṭi a. »[☆]

13 Dñehan Naṣibaṭi anwoon̄ ukumpēs wi mnhaṭ
aṭumanan mnlilan na mnjeeh wi nafiyaarulun̄.
Hēnk, *Uhaaṣ wi Naṣibaṭi uwulan mn̄hina, mnhaṭ
mahilna mantum ṭi an.

Pṭup uko wi Pawulu aklempun

14 An bayiṭ naan, dme ṭi b̄kow naan na man-
joonan kē b̄nuura baṭum ṭi an, kē nawo bañaan̄
bammeen̄ akuṭ ahil kado kajukandēr.

15 Kē n̄ṣē ṭupan n̄ṭup n̄tam ṭi n̄m̄baṅ n̄lon̄ ṭi
kakaarta ki kaleṣanan iko yi nadoon̄ abi juk. Ddo
haṅ ṭiki Naṣibaṭi ṭi b̄nuura bi nul

16 adolēn kē n̄ji kalempar Yetu *Krittu ṭi kadun
ki banwoon̄ baanwo bayuday. Dji kado ulemp
uyimanaan wi pṭup *Uṭup Ulil Unuura wi Naṣibaṭi,
bañaan̄ biki n̄taak b̄ti bahilna bawo uṭen unlilun̄
Naṣibaṭi wi *uhaaṣ wi nul udolun̄ kē uyimani.

17 Ukaan̄ kē wi nkakun̄ i Yetu *Krittu, dhinan
kalilan maakan ṭi uko wi n̄ji kalemparun̄ Naṣibaṭi.

18 Dñoom kado kaṭup na mntēṅ ṭi uko wi Krittu
ṭaṅ, wi adoln̄un̄ kē ndo banwoon̄ baanwo bayuday
kē bakṭaṣ Naṣibaṭi. Krittu ado haṅ aṭēpna ṭi n̄ṭup na
udo wi naan,

☆ 15:11 Kañaam 117.1.

* 15:12 Yete awoon̄ aṣin Dayiṭ naṣih.

☆ 15:12 Itayi 11.10.

19 ƚi mnhina mi mlagre na iko iñonjarënaan ƚi mnhina mi *Uhaaş wi Naşibaƚi. Kë hënk di mpënnuŋ Yerutalem ayaanƚ te du utaak wi Iliriya aƚup *Uƚup Ulil Unuura wi Kriƚtu aba.

20 Kë nşë bi ƚu ƚu uhaaş naan bƚi ƚi pƚup Uƚup Ulil Unuura du nƚaak njanwoon njaambaan katiinka uko wi Kriƚtu kawutna kaniw du dko di alon adoon abi jun jun.

21 Hënk di njaan kado uko umpiitaniin ƚi *Ulibra wi Naşibaƚi :

« *Biki bawoon baanƚup uko wi nul baluŋ kawina, banwoon baantiink kë baƚiiniyaan uko wi nul baluŋ kate.* »✧

Pawulu aŋal pya Rom

22 Uko wan uneenanaanuŋ nyaaş nƚum pbi du an.

23 Kë hënkun wi mbaan ulemp wi naan du nƚaak mënƚ abot ado nşubal nƚum ni nŋali pbi du an,

24 dŋal kanuŋşar na an. Dşal woli dlun aya Eƚpaña kapant kawinan naşë naƚënkën nhilna mban utaak mënƚ.

25 Kë nşë tool hënkun pya Yerutalem pƚënk bañaan biki Naşibaƚi banwoon da.

26 Banfiyaaruŋ biki nƚaak ni Matedoniya na Akayi badinan pƚënk bañaan bawaan mënƚ.

27 Aa, badinan pdo haŋ, aşë wo na manjoo-nan biki pƚënk baka. Jibi bayuday banfiyaaruŋ Kriƚtu baƚokuŋ iko inuura inwoonuŋ du baƚi yi bayeenkuŋ na banwoon baanwo bayuday, hënk kak di di bukal kak bawoon kaƚok na bayuday iko yi umundu yi bakaan.

✧ 15:21 Natanan ƚi Itayi 52.15.

28 Wal wi nji kaluŋ kado kakuran mēnt̄ kaba, awul baka iko bti yi baŋenuŋ baka, d̄t̄epna du an kaŋool pya Etpaña.

29 Dme kē woli dbi du an Kritt̄u kalilan maakan.

30 An bayit̄ naan, kē n̄šē kooŋan ʔi katim ki Yetu *Kritt̄u Ajugun na uŋal wi *Uhaaş wi Naşibaŋi ujaan uwul nja : nabiin ŋgutan, ŋñehan Naşibaŋi pa nji.

31 Nañehaan nhil mbuur bayuday banwoon baanfiyaar Kritt̄u. Nañehaan kak iko yi nji kañooŋuŋ biki Naşibaŋi banwoon du Yerutalem iyeenkana bnuura.

32 Hēnk, nhilna woli ulil Naşibaŋi kabi du an na mnlilan kanoorfēn ntiinku na an.

33 Dñehan Naşibaŋi anwoon ukumpēş wi mnjeeh awo na an bti! Uwo haŋ.

16

Pwul mboş

1 Dŋal nayeenk Febe ñaaŋ i nja anjaan alempar banfiyaaruŋ biki Kenēray.

2 Nayeenkana ʔi p̄toofan jibi ñaaŋ ajaan ayeenk bañaan biki Naşibaŋi ʔi katim ki Ajugun, naŋēnkana ʔi iko bti yi akluŋ kanuma ʔiki ul ʔi uleeful aŋēnk bañaan baŋum aŋu na nji ʔi uleef naan.

3 Dwul mboş *Pritiliya na Akila banjaan bawo na nji ʔi plemp̄ar Yetu *Kritt̄u,

4 bukal bambiin̄ anaŋ naŋ kawul iŋuŋ yi baka abuuranaanēn pkeŋ. Dbeeb baka, mēnt̄ nji aloolan kabeebuŋ baka, banfiyaaruŋ banwoon baanwo bayuday bti bakak abeeb baka.

5 Dkak awul mboş banfiyaaruŋ banjaan bayit du katoh ki baka.

Dwul mboş Epenet i mmaganuŋ anwoonŋ nateek anfiyaaruŋ *Krittü du utaak wi Atiya.

⁶ Dwul mboş Mariya anhaahuŋ maakan na an.

⁷ Dwul mboş Andronika na Yuniya bayiŋ naan ŋi *Krittü bambiinŋ awo na nji du ukalabuş. Bawo bañaanŋ bantiinkaniinŋ ŋi banjañan abot afiyaar *Krittü ji mbi ndo kafiyaara.

⁸ Dwul mboş Ampliyat i mmaganuŋ bnuura ŋi katim ki Ajugun.

⁹ Dwul ma Urabanu anjaanŋ alempar *Krittü na un, na Fitaku i mmaganuŋ.

¹⁰ Dwul ma Apelet anyuujunŋ kë amëban *Krittü. Dwul mboş biki katoh ki Arittobulu.

¹¹ Dwul mboş Herodiyon ayiŋ naan.

Dwul ma biki katoh ki Nartitu, banwoonŋ biki Ajugun.

¹² Dwul bi Trifena na Trifoŋa mboş, bukal banhaahuŋ maakan ŋi plempar Ajugun. Dwul mboş Peretida analaniiŋ abot ahaah bnuura pa Ajugun.

¹³ Dwul mboş Rufu i Ajugun adatuŋ na anin ankaanŋ awo ni.

¹⁴ Dwul ma Atenkritu na Flegon na Hermet na Patroba na Hermat na bayiŋ baka banwoonŋ na baka.

¹⁵ Dwul mboş Filologu na Yuliya na Nereyu na aŋa'ul ñaaŋ, na Olimpiya na bañaanŋ biki Naşibaŋi bti banwoonŋ na baka.

¹⁶ Nawuladën mboş an bti naboofar bboofar banyimanuŋ. Kntuk ki banfiyaaruŋ *Krittü bti kawulan mboş.

Nŋup ŋlon ŋbaañşaani

17 An bayiṭ naan, dkooṭan kooṭ, nalipariin bañaanṭ banjaanṭ banaakrën bañaanṭ kakuṭ kanee-manan wi bajaanṭ balaṭ pjukan pi bajukanananṭ. Nalowan baka!

18 Bañaanṭ ji bukuṅ mënṭan baanji balempar *Krittü Ajugun, iyiṅ yi baka yi yi bajaanṭ balempar. Baji baguur na ṅṭup ṅṭaab ṅi baka ṅṭum bañaanṭ banwoonṭ kabaṭ kaloolan.

19 Na manjoonan pfiyaar pi nafiyaarunṭ Naṣibaṭi pameeṭana ṭi dko bṭi, ukaanṭ kē uwo mnlilan mi naan. Kē nṣë ṅal nawo na ṅṣal ṅntuṅa, kadolna bnuura kaṣë kabi kalow low buṭaan.

20 Naṣibaṭi anwoonṭ ukumpëṣ wi mnjeeh awat hēnkuṅ Fatana ṭi ihoṭan.

Dñehan bnuura bi Yetu Ajugun bawo ṭi an.

21 Timote anjaanṭ alemp na ṅji awulan mboṣ, ul na Lutiyut na Yaton na Fotipater bayiṭ naan.

22 ṅji Tertiyu mpiitarunṭ Pawulu kakaarta, dwulan mboṣ ṭi katim ki Ajugun.

23 Gayut anyeeknuṅ du katohul awulan mboṣ. Du katohul di di banfiyaarunṭ bṭi bajaanṭ bayiti-iraan.

Erattut namali i ubeeka akak awulan mboṣ, na Kwartu ayiṭ ṅja.

24 [Dñehan Yetu Krittü Ajugun awulan an bṭi bnuura. Uwo haṅ.]

Mndëm mi Naṣibaṭi

25 Nawulën ṅdëman Naṣibaṭi! Aka mnhina mi pdolan naliintṭ ṭi pfiyaar. Uko waṅ wi wi ṅji ṅjakunṭ wi ṅji kaṭupunṭ *Uṭup Ulil Unuura unktiiniyaanunṭ uko wi Yetu *Krittü, kadiiman manjoonan mam-menaniinṭ undiimaan.

²⁶ Hënkuŋ kakşa manjoonan mënŋ mantëpna ŋi uko wi *baŋupar Naşibaŋi bapiitun, uko wi Naşibaŋi anwoon aankba ajakuŋ aji udolana, apën awinana ŋi kadun ki ŋtaak bti ŋahilna ŋafiyaara ŋabot ŋado kaŋaşa.

²⁷ Nawulën ŋdëman te mnŋto Naşibaŋi anwoon aloolan anwoon na uşal untuŋa ŋi katim ki Yetu Krittü. Uwo haŋ.

Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c